

عنوان مقاله:

دانش بومی جمع آوری آب باران در کاروانسرای شرف

محل انتشار:

هفتمین کنفرانس ملی فناوری های نوین در مهندسی عمران، معماری و شهرسازی (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 22

نویسندگان:

حسین رستگار - دانشجوی کارشناسی ارشد مرمت، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه شهیدبهشتی، تهران، ایران

محمدرضا احمدی روحانی - مدیر پایگاه رباط شرف، اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان خراسان رضوی، مشهد، ایران

مهدی رئیسی نافچی - استادیار گروه مرمت، عضو هیئت علمی دانشگاه شهیدبهشتی، تهران، ایران

خلاصه مقاله:

دستاوردهای بومی در بنای ساختمان های تاریخی هر کشور بخشی از شناسنامه فرهنگی و کارنامه مردمی است که در آن زندگی می کرده اند. در فلات ایران یکی از مهم ترین عواملی که جریان زندگی را شکل می دهد و زمینه ی احداث ابنیه بویژه ابنیه ی میان راهی را فراهم می کنند، آب و دسترسی بدان است. گاهی جریان زندگی در جوار آب شکل می گرفته و گاهی آب را به نقطه مورد نظر هدایت می کرده اند. اما در مورد کاروانسراها و به ویژه رباط شرف عامل تعیین کننده نخست، مسیر راه است. فاصله ی منابع آبی پایدار پیرامون تا رباط شرف چنان دور و وضعیت ناهمواری های پیرامون چنان آشفته است که نه میتوان آن را در کنار آب قرار داد و نه برخلاف کاروانسرای چوچون میان دشت که در مکانی هموار واقع شده، میتوان آب را با قنات بدان منتقل کرد. منابع آبی پایدار پیرامون (رودخانه تجن و دریاچه بزنگان) نیز فواصل چند ده کیلومتری با بنا دارد. اینجا معماران مهندس ایرانی با بکارگیری ترفندهایی خاص منبع آبی ناپایدار و فصلی باران را از طریق گردآوری و ذخیره سازی به یک منبع آبی پایدار در طول سال برای کاروانیان تبدیل کرده اند. این پژوهش بر اساس مطالعات موجود برای نخستین بار بر اساس کاوش های سال های 96-99 شواهدی روشن از این سیستم دانش بومی جمع آوری آب باران ارائه می کند. نتایج نشان می دهد در خود کاروانسرا آب باران هم در بام و هم در کف حیاط ها با شیب بندی مناسب و نیز از طریق تنبوشه های سفالی به 5 مخزنهدایت می شده است، همچنین در چاپارخانه مجاور آب باران از طریق خاکریزهایی هدایت و در مخزن میان بنا جمع آوری می شده است. چنین بر می آید که آب های ذخیره شده بر اساس کیفیت های متفاوتشان برای منظوره های مختلف چون شستشو، آشامیدن دام و انسان تفکیک شده است. روش این پژوهش توصیفی-تحلیلی با تکیه بر اطلاعات میدانی است

کلمات کلیدی:

دانش بومی، مهندسی آب، جمع آوری آب، کاروانسرا، رباط شرف

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1129362>

